

Фінанси

УДК 336.221

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17762895>

**Історичне становлення та напрями реформування податкової системи в
контексті забезпечення сталого розвитку**

Бабич Людмила Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національного транспортного університету, Україна, 01010,
м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, babich_ludmila@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0003-1602-929X>

Горобінська Ірина Владиславівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національного транспортного університету, Україна, 01010,
м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, irynavladuslavivna@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0001-9670-7198>

Горобінський Артур В'ячеславович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Національного транспортного університету, Україна, 01010,
м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, gorobinskiy212@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0001-3302-1970>

Бабич Микита Андрійович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Київського національного лінгвістичного університету, Україна, 03150,
м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73, m.babych13@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0005-1184-4668>

Прийнято: 12.11.2025 | Опубліковано: 29.11.2025

Анотація: У статті досліджено історичне становлення податкової системи України та напрями її реформування в контексті забезпечення сталого розвитку. **Метою** дослідження є обґрунтування науково-теоретичних засад реформування податкової системи щодо забезпечення реалізації прогнозованих на кожний бюджетний період обсягів податкових надходжень у складі зведеного бюджету в контексті забезпечення сталого економічного розвитку України. В дослідженні використано **методи:** аналізу і синтезу, загального і конкретного, індукції та дедукції, статистичних групувань. **Результати:** в ході дослідження розглянути історичне становлення системи податків; проаналізовано законодавчі основи та складники податкової системи в напрямку формування податкових надходжень в доходах бюджету; проведено оцінку можливості подальших змін щодо реформування системи податків для забезпечення сталого розвитку та подальшого вступу України до ЄС. Проаналізовано структуру податкових надходжень та рівень виконання доходної частини Зведеного та Державного бюджетів України у 2018-2024 роках. **Висновки:** роль і призначення податкової системи у вирішенні завдань сталого розвитку є винятковою саме щодо реалізації таких визначальних трьох складників як економічна, соціальна, екологічна. Основними видами податків, які забезпечують надходження держави, є, головним чином, непрямі податки, однак саме пряме оподаткування має стати переважаючим і як ознака ефективного розвитку бізнесу, і одночасно як підґрунтя для отримання прогнозованих обсягів податкових надходжень у складі доходів бюджету країни. Впровадження ефективної податкової системи України має відбуватися на засадах сприяння активізації інноваційно-інвестиційної діяльності, запровадження відповідних до сучасних вимог розмірів соціальних стандартів та створення екологічно сприятливого для громадян довкілля – як головних

складників у формуванні підґрунтя щодо забезпечення сталого економічного розвитку.

Ключові слова: податкова система, сталий розвиток, історичний розвиток, податкове реформування, бюджет, податки.

**Historical formation and directions of tax system reform in the context of
ensuring sustainable development**

Babych Lyudmyla

Ph.D. Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Accounting and Audit, National Transport University, Ukraine, 01010, Kyiv,
1 Omelyanovicha-Pavlenka street, babich_ludmila@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0003-1602-929X>

Gorobinska Iryna

Ph.D. Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Accounting and Audit, National Transport University, Ukraine, 01010, Kyiv,
1 Omelyanovicha-Pavlenka street, irynavladuslavivna@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0001-9670-7198>

Horobinskyi Artur

Second (master's) level higher education student
National Transport University, Ukraine, 01010, Kyiv,
1 Omelyanovicha-Pavlenka street, gorobinskiy212@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0001-3302-1970>

Babych Mykyta

Second (master's) level higher education student
Kyiv National Linguistic University, Ukraine, 03150, Kyiv,
73 Velyka Vasylkivska street, m.babych13@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0005-1184-4668>

Abstract: The article examines the historical formation of the tax system of Ukraine and the directions of its reform in the context of ensuring sustainable development. **The purpose** of the study is to substantiate the scientific and theoretical principles of reforming the tax system in order to ensure the implementation of the projected amounts of tax revenues for each budget period in the consolidated budget in the context of ensuring sustainable economic development of Ukraine. The study used the following **methods:** analysis and synthesis, general and specific, induction and deduction, statistical groupings. **Results:** during the study, the historical formation of the tax system was considered; the legislative framework and components of the tax system in the direction of the formation of tax revenues in budget revenues were analyzed; the possibility of further changes in the reform of the tax system was assessed to ensure sustainable development and further accession of Ukraine to the EU. The structure of tax revenues and the level of implementation of the revenue part of the Consolidated and State Budgets of Ukraine in 2018-2024 were analyzed. **Conclusions:** the role and purpose of the tax system in solving the tasks of sustainable development is exceptional precisely in terms of the implementation of such defining three components as economic, social, and environmental. The main types of taxes that provide state revenues are mainly indirect taxes, but direct taxation should become predominant both as a sign of effective business development and at the same time as the basis for obtaining the projected volumes of tax revenues as part of the country's budget revenues. The implementation of an effective tax system in Ukraine should take place on the basis of promoting the activation of innovation and investment activities, introducing social standards that meet modern requirements, and creating an environmentally friendly environment for citizens - as the main components in forming the basis for ensuring sustainable economic development.

Keywords: tax system, sustainable development, historical development, tax reform, budget, taxes.

Постановка проблеми. З історичного досвіду відомо, наскільки важливою є податкова політика, що побудована на основі дієвої системи оподаткування, бо саме оптимізація кола податків та врегульованість податкових ставок стає необхідною передумовою для забезпечення сталого розвитку кожної країни. За сучасних умов перед суспільством та урядами країн дедалі частіше постають питання, що першочергово пов'язані з необхідністю підвищення рівня соціальних стандартів, врегулювання екологічних питань, подолання проблем, пов'язаних з безробіттям та забезпеченням продовольством найбільш вразливих верств населення. Це формує нові виклики щодо удосконалення та подальшого реформування податкової системи кожної країни в напрямку досягнення загальновизнаних Цілей Сталого Розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань становлення та реформування податкової системи присвячено праці багатьох науковців. Зокрема, Крюкова І.О., Андрющенко І.С., Руденко С.В. у своїй праці [3] досліджували роль податків у досягненні цілей сталого розвитку, сукупність викликів до податкової системи України та ключові завдання її подальшого розвитку. Левандівський О.Т., Баланюк І.Ф., Сас Л.С., Смушак М.В., Гаврик О.Ю. у статті [5] обґрунтовують необхідність реформування податкового механізму на основі принципів економічної ефективності, стабільності та прозорості з поступовим наближенням до міжнародних стандартів. Матвійчук Л.О., Олійник Л.В. [6] визначили, що стратегічною метою реформ у сфері оподаткування на сучасному етапі має стати перехід від домінування принципу фіскалізму до більш активної реалізації її регулятивного потенціалу в напрямку стимулювання економічного розвитку. Нікітішин А.О., Пасічний М.Д. [8] аналізували засади зміцнення податкової та бюджетної безпеки держави, наголошуючи на необхідності комплексного підходу до управління фінансовими ризиками та удосконалення податкової політики для забезпечення стабільного економічного розвитку. Садовенко М.М., Смирна О.В. [11] визначили домінанти розвитку податкової системи України в умовах

євроінтеграції в напрямку досягнення основної мети – покращення якості життя. Шило Ж.С. [15] розглянув перспективи оптимізації податкової політики, що повинні об'єднати мобілізацію фінансових ресурсів для бюджету та стимулювання економічного розвитку шляхом надання права розпорядження коштами фізичним та юридичним особам.

Багато науковців присвятили свої праці аналізу та оцінці податкових надходжень. Зокрема, в статті Бабич Л.М., Гречан А.П. [1] проаналізовано обсяги та структуру доходів бюджету в умовах воєнного стану та обґрунтовано наукові підходи щодо формування бюджету такого періоду. Вінницька О.А. у своїй праці [2] проаналізувала динаміку частки податкових надходжень в умовах війни при зростанні боргового навантаження на бюджет. Лебідь Г.А., Лисяк Л.В. [4] оцінили бюджетно-податкову політику формування доходів бюджету, ставлячи акцент на механізмі трансфертного ціноутворення. У статті Стеценко Т.В. [13] досліджено ефективність та дієвість податкової системи України на підставі діагностичного тесту Віто Танзі та розроблено пропозицій щодо її удосконалення. Тітенко З., Ворона А. [14] провели аналіз податкових надходжень та обґрунтували, що дослідження їх обсягів і структури є необхідним етапом при здійсненні ефективного управління фінансовими ресурсами держави.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на значний інтерес науковців до розгляду даної тематики, виникає потреба у проведенні подальших наукових досліджень, що ставлять за мету системне вдосконалення механізмів, методів та фінансових інструментів щодо реалізації комплексу завдань і заходів ефективного функціонального забезпечення податкової системи у взаємодії з наповненням необхідними обсягами надходжень зведеного бюджету та забезпеченням через комплекс завдань бюджетної і податкової політики просування економіки України в напрямку сталого її розвитку.

У роботі авторами запропоновано здійснювати чергове реформування податкової системи, виходячи із необхідності фінансового забезпечення у щорічному бюджеті країни податкового ресурсу для створення передумов щодо інноваційно-інвестиційної та соціально орієнтованої спрямованості у повоєнному розвитку економіки при формуванні ефективного податкового законодавства, адаптованого до умов майбутнього вступу України в ЄС.

Формулювання цілей статті. Метою є обґрунтування науково-теоретичних засад і напрямів подальшого реформування податкової системи щодо забезпечення реалізації прогнозованих на кожний бюджетний період обсягів податкових надходжень у складі зведеного бюджету в контексті забезпечення сталого економічного розвитку України. Для досягнення мети необхідно вирішити наступні завдання: розглянути історичне становлення системи податків; проаналізувати законодавчі основи та складники податкової системи в напрямку формування податкових надходжень в доходах бюджету; оцінити можливості подальших змін щодо реформування для забезпечення сталого розвитку та подальшого вступу України до ЄС.

Виклад основного матеріалу. Перші кроки у формуванні податкової системи України були здійснені ще на початку 90-х років, тобто разом з отриманням незалежності. Проте, довготривала відсутність на теренах України власної податкової системи, як і податкової політики загалом, не заперечувала існування податкових відносин, генезис яких відбувся ще у VIII-IX ст. Початкові прояви податкових відносин були примітивними, адже переважно не відповідали вимогам повторюваності, грошовій формі виміру та сплати, а головне – не мали відповідного законодавчого забезпечення.

Так, у добу Київської Русі широко застосовувались різні збори на користь княжого двору: данина (плата від захоплених або підвладних племен), полюддя (плата, що збиралася в місцях проживання), повіз (плата, яку необхідно було відвозити до княжого двору), побережне мито (плата з суден,

що причалювали до берегів), мостовщина (плата за проїзд мостом), костки (плата за проїзд дорогами), дим (податок з дому, сімейного господарства) тощо.

За часів російської імперії, до складу якої входила більша частина українських земель, податкова система характеризувалася значною кількістю обов'язкових у грошовій формі платежів. До тогочасних прямих податків, що безпосередньо пов'язувались з доходами платників, належали земельний податок, подушний податок, майновий податок, промисловий податок, прибутковий податок, а до непрямих – переважно митні та акцизні збори.

Особливості податкової системи в колишньому СРСР були зумовлені адміністративно-командним устроєм щодо побудови економіки, державною формою власності на засоби виробництва, а також нівелюванням ролі податків у розподілі і перерозподілі національного доходу. В результаті основними джерелами доходів бюджету країни у другій половині ХХ ст. стали податки підприємств, організацій, колгоспів та громадян. Так, підприємства сплачували податок з обороту, плату за виробничі фонди, фіксовані (рентні) платежі, відрахування від прибутку (доходу) та вільний залишок прибутку, а колгоспи платили податок на отриманий прибуток і податок на фонд оплати праці колгоспників. Водночас, громадяни сплачували державні та місцеві податки, а також примусово залучалися до участі у державних внутрішніх виграшних позиках та грошово-речових лотереях. До державних податків, що сплачували громадяни, належали прибутковий податок, сільськогосподарський податок, податок на одиноких і малосімейних громадян, а до місцевих – податок з будівель, земельна рента, збір з власників транспортних засобів, ринковий збір.

Законодавчим базисом у формуванні власної податкової системи України стало ухвалення наприкінці 1991 року Закону України «Про систему оподаткування», де вперше визначено понятійний зміст основних податкових категорій, принципи і завдання системи оподаткування в Україні. Проте, до складу закону були включені окремі види податків, що застосовувалися за радянських часів. Це податок з обороту, податок на доходи підприємств,

податок на прибуток іноземних юридичних осіб, податок на фонд оплати праці колгоспників, плата за землю, державне мито. При цьому паралельно було визначено необхідність справляння податку на «добавлену вартість», на експорт і імпорт товарів, плати за природні ресурси та екологічного податку.

У період 2006-2010 рр. в Україні справлялась значна кількість податків і зборів: 28 загальнодержавних та 14 місцевих. Масштабна за обсягом податкова система законодавче врегульовувалась також і значною кількістю нормативно-правових актів, фіскальна ефективність цієї системи у формуванні бюджетних надходжень була мінімальною.

І тільки на основі систематизації податкового законодавства та з прийняттям у 2010 році Податкового кодексу відбулося суттєве зменшення (із 42 до 23) кількості податкових платежів: 18 загальнодержавних і 5 місцевих податків і зборів. А вже у 2015 році податкова система була сформована із 7 загальнодержавних (податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб, податок на додану вартість, акцизний податок, екологічний податок, рентна плата, мито) і 4 місцевих податків і зборів (податок на майно, єдиний податок, туристичний збір, збір за місця для паркування транспортних засобів), які і на сьогодні є функціональними.

Загалом же, характерною особливістю вибудови сучасних фінансових відносин в системі оподаткування України є те, що доходи Зведеного бюджету України в середньому на 60% формуються за рахунок різних видів податкових надходжень. Зокрема частка надходжень від непрямих податків, у 2024 році складала 48,9%, від прямих (податки на доходи та рентні платежі) – 45,1%. Наведені дані дають підстави вважати поки незмінною за своєю сутністю тенденцію щодо вагомості значення та пріоритетності податкового джерела у формуванні доходів бюджету країни (табл.1).

Податкова система не може не взаємодіяти із законодавчо визначеними нормами і принципами оподаткування.

Таблиця 1

Структура податкових надходжень Зведеного бюджету України за групами
у 2018-2024 рр., млрд грн та %

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Податкові надходження Зведеного бюджету, млрд грн, у т.ч.	986,3	1070,3	1136,7	1453,8	1343,2	1638,1	2088,3
Прямі податки, у т.ч.	386,2	444,8	470,7	602,9	739,4	721,9	941,6
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості, податки на власність	336,1	392,8	413,6	513,6	645,3	655,6	882,7
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	50,1	52,0	57,1	89,3	94,1	66,3	59,0
Непрямі податки, у т.ч.	534,2	545,9	584,9	755,0	608,7	811,1	1021,0
Внутрішні податки на товари та послуги	507,2	515,8	554,5	716,8	582,4	770,5	972,7
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	27,1	30,1	30,5	38,2	26,2	40,6	48,3
Інші податки і збори (у т.ч. Місцеві інші податки і збори)	65,9	79,7	81,1	95,9	89,2	105,0	125,7
Структура податкових надходжень зведеного бюджету, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Прямі податки, у т.ч.	39,2	41,6	41,4	41,5	55,1	44,1	45,1
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	34,1	36,7	36,4	35,3	48,0	40,0	42,3
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	5,1	4,9	5,0	6,1	7,0	4,0	2,8
Непрямі податки, у т.ч.	54,2	51,0	51,5	51,9	45,3	49,5	48,9
Внутрішні податки на товари та послуги	51,4	48,2	48,8	49,3	43,4	47,0	46,6
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	2,7	2,8	2,7	2,6	2,0	2,5	2,3
Інші податки і збори (у т.ч. Місцеві інші податки і збори)	6,7	7,4	7,1	6,6	6,6	6,4	6,0

Джерело: побудовано за даними Міністерства фінансів України

В цьому аспекті слід зазначити, що 12 важливих податкових принципів були задекларовані ще у 1991 році у Законі України «Про систему оподаткування», а саме: стимулювання науково-технічного прогресу, технологічного оновлення виробництва, виходу вітчизняного товаровиробника на світовий ринок високотехнологічної продукції; стимулювання

підприємницької виробничої діяльності та інвестиційної активності; обов'язковість; рівнозначність і пропорційність; рівність, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації; соціальна справедливість; економічна обґрунтованість; рівномірність сплати; компенсація; єдиний підхід; доступність.

Натомість, зараз у Податковому кодексі не враховується принцип доступності. До того ж, на відміну від раніше науково виваженого принципу економічної обґрунтованості визначено застосування принципу фіскальної достатності. Враховуючи, що збалансованість розглядається як забезпечення покриття видатків саме податковими надходженнями, в той час, коли крім податків законодавчо визначені і інші складники доходів бюджетів, стає зрозумілим, що досягнення повноцінної реалізації зазначеного принципу є не лише сумнівним, а і нереалістичним у практичному застосуванні. Не можна не відзначити, що нині Податковим кодексом не враховуються два важливих принципи, що стосуються, з одного боку, стимулювання розвитку інноваційних процесів та виходу вітчизняного товаровиробника на світовий ринок високотехнологічної продукції, а з іншого – стимулювання підприємницької діяльності в цілому. До того ж, принцип обов'язковості тепер виглядає як принцип загальності оподаткування, який не створює необхідних передумов для забезпечення і досягнення повноти запланованих податкових надходжень, у наслідок чого бюджет, як свідчать дані офіційної статистики, може недоотримувати належних платежів (табл.2).

В свою чергу принцип соціальної справедливості формулюється як установлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платника. Проте, коло податків за ознакою залежності від податкоспроможності платників не є чітко окресленим, і до того ж сьогодні вже втрачене саме розуміння такого поняття як «соціальна справедливість». На наш погляд, реалізація цього принципу може досягатись через обґрунтування можливості збільшення податкового навантаження на заможних громадян країни.

Таблиця 2

Рівень виконання податкових надходжень Зведеного та Державного бюджетів України
у 2018-2024 рр.

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Податкові надходження Зведеного бюджету України, млрд.грн							
уточнений план	989,8	1112,1	1115,5	1401,9	1594,1	1640,4	2101,7
фактично виконано	986,3	1070,3	1136,7	1453,8	1343,2	1638,1	2088,3
Рівень виконання уточненого плану податкових надходжень Зведеного бюджету							
% до плану	99,6	96,2	101,9	103,7	84,3	99,9	99,4
% перевиконання (+)/ невиконання (-) плану	-0,4	-3,8	1,9	3,7	-15,7	-0,1	-0,6
Податкові надходження Державного бюджету України, млрд.грн							
уточнений план	760,0	846,7	826,3	1069,8	1204,1	1215,7	1678,5
фактично виконано	753,8	799,8	851,1	1107,1	949,8	1203,5	1647,2
Рівень виконання уточненого плану податкових надходжень Державного бюджету							
% до плану	99,2	94,5	103,0	103,5	78,9	99,0	98,1
% перевиконання (+)/ невиконання (-) плану	-0,8	-5,5	3,0	3,5	-21,1	-1,0	-1,9

Джерело: побудовано за даними Міністерства фінансів України

Вихідним у податковій політиці будь-якої держави вважається принцип спрямованості на стимулювання виробництва, інноваційної та інвестиційної діяльності, споживчого попиту, а також посилення регулюючої і контролюючої функцій держави. Модернізація податкового законодавства України має спиратись на дослідження процесів використання фіскальних механізмів та податкових інструментів, що застосовуються у країнах ЄС.

Податкова політика ЄС складається з двох компонентів: прямого оподаткування, яке залишається виключною відповідальністю держав-членів і передбачає принцип балансу між стандартами оподаткування фізичних та юридичних осіб, і непрямого оподаткування, яке впливає на вільний рух товарів і свободу надання послуг на єдиному ринку. Існують також правила адміністративної співпраці, які забезпечують належне функціонування

податкової системи. Оскільки ЄС має власну економічну зону, більшість директив про непряме оподаткування встановлює рівні умови для компаній з усіх держав-членів, насамперед, у частині податку на додану вартість та акцизів. Важливо, що Угода про асоціацію між Україною та ЄС вже містить положення про гармонізацію ПДВ та акцизних тарифів.

Для України важливим постає завдання детального відпрацювання засад вітчизняного оподаткування разом з дослідженням всіх тенденцій щодо внесення змін та реформування податкових систем тих країн, які визначають податкову політику Європейського Союзу. При цьому варто враховувати, що Україна, має помірне, навіть не дивлячись на певне зростання під час війни, податкове навантаження на рівні 45%, розмір якого все ж залишається нижчим, ніж у країнах ЄС, де в середньому цей показник складає 50%.

Очікуваним результатом майбутнього вступу України до ЄС має стати єдиний податковий простір – на підставі поступово сформованої спільної податкової політики, що базуватиметься на умовах вільного руху товарів і робочої сили та на засадах своєчасно удосконаленого вітчизняного нормативно-правового базису з його адаптуванням до норм і стандартів ЄС.

Висновки та пропозиції. Детальне вивчення податкового законодавства країн-членів ЄС та особливостей його реформування має вбачатись необхідною передумовою щодо створення принципово нового, адаптованого до європейського податкового простору, вітчизняного законодавства. На сьогодні видається доцільним додати до чинних згідно Податкового кодексу принципів оподаткування, додаткового принципу ефективності оподаткування, що відображений у Бюджетному кодексі, але з поданням його в наступній редакції: «державні податкові органи та структури, як учасники бюджетного процесу, мають прагнути досягнення цілей, запланованих на основі національної системи цінностей і завдань з розробки та впровадження ефективної податкової системи на засадах сприяння активізації інноваційно-інвестиційної діяльності, запровадження (відповідно до сучасних вимог) розмірів соціальних стандартів

та створення екологічно сприятливого для громадян довкілля – як головних складників у формуванні підґрунтя щодо забезпечення сталого економічного розвитку».

Реалізація обґрунтованих рекомендацій щодо побудови оновленої податкової системи, що базуватиметься на економічній, соціальній та екологічній складових, сприятиме не тільки своєчасному наповненню бюджету, а і гарантуватиме фінансову сталість всієї бюджетної системи та стане запорукою у досягненні головних цілей сталого розвитку України.

Список використаних джерел:

1. Бабич Л.М., Гречан А.П. Особливості формування бюджету в умовах воєнного стану. *Науковий журнал «Автомобільні дороги і дорожнє будівництво»*. К.: НТУ, 2023. Вип. 113.2. С. 193-201.

2. Вінницька О.А. Податкові надходження в системі доходів державного бюджету України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2023. № 3. С. 24-29.

3. Крюкова І.О., Андрющенко І.С., Руденко С.В. Сучасні виклики і завдання для податкової системи України у контексті сталого розвитку. *Таврійський науковий вісник, серія: Економіка*, 2024. № 19. С. 158-165.

4. Лебідь Г.А., Лисяк Л.В. Бюджетно-податкова політика формування доходів бюджету: акцент на механізмі трансфертного ціноутворення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 7. С. 60-65.

5. Левандівський О.Т., Баланюк І.Ф., Сас Л.С., Смушак М.В., Гаврик О.Ю. Управління податковими надходженнями до бюджету територіальних громад в умовах децентралізації. *Ефективна економіка*. 2024. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_3_10

6. Матвійчук Л.О., Олійник Л.В. Трансформація податкової системи України: нові виклики для бізнесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 11. С. 31-36.

7. Мединська Т.В., Боднарюк І.Л., Ногінова Н.М., Бартко М.Т. Фіскальна роль непрямого оподаткування у формуванні доходів бюджету держави. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка.* 2024. № 32. С. 102-108.
8. Нікітішин А.О., Пасічний М.Д. Методологічні положення щодо зміцнення податкової та бюджетної безпеки держави. *Ефективна економіка.* 2024. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_4_7
9. Пирого С.С. Вплив глобалізації на податкову систему країн. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2024. Вип. 81(2). С. 196-202.
10. Пріоритети розвитку фінансової системи України в умовах євроінтеграційних процесів: монографія / Л.Л. Гриценко, І.М. Боярко, Т.А. Васильєва та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук Л.Л. Гриценко. Суми: Сумський державний університет. 2021. 379 с.
11. Садовенко М.М., Смирна О.В. Домінанти розвитку податкової системи України в умовах євроінтеграції. *Ефективна економіка.* 2023. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_3_27
12. Скрипник С., Шепель І. Реформа податкової системи: нові реалії сьогодення. *Економіка та суспільство.* 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-78>
13. Стеценко Т.В. Оцінка податкової системи України: діагностичний тест Віто Танзі. *Інвестиції: практика та досвід.* 2023. № 23. С. 75-80.
14. Тітенко З., Ворона А. Аналіз податкових надходжень в системі доходів бюджету України. *Економіка та суспільство.* 2021. № 33. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-58>
15. Шило Ж.С. Реформування податкової системи України: проблеми та перспективи. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки.* 2023. Вип. 1. С. 247-258.